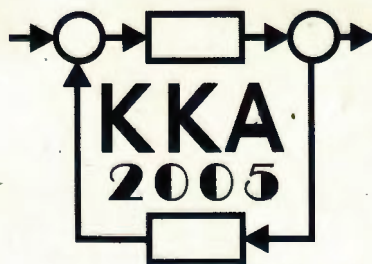

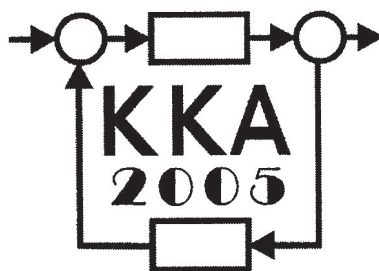
XV Krajowa Konferencja Automatyki

Tom I

**Redaktorzy:
Zdzisław Bubnicki
Roman Kulikowski
Janusz Kacprzyk**

XV Krajowa Konferencja Automatyki Tom I

Redaktorzy:
Zdzisław BUBNICKI
Roman KULIKOWSKI
Janusz KACPRZYK

ORGANIZATOR

Komitet Automatyki i Robotyki Polskiej Akademii Nauk
Instytut Badań Systemowych Polskiej Akademii Nauk

WSPÓŁORGANIZATORZY

Politechnika Warszawska

Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów

Polskie Stowarzyszenie Pomiarów, Automatyki i Robotyki

ORGANIZATOR

Komitet Automatyki i Robotyki Polskiej Akademii Nauk
Instytut Badań Systemowych Polskiej Akademii Nauk

WSPÓLORGANIZATORZY

Politechnika Warszawska
Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów
Polskie Stowarzyszenie Pomiarów, Automatyki i Robotyki

KOMITET PROGRAMOWY

Przewodniczący
Zastępca Przewodniczącego

Zdzisław BUBNICKI
Roman KULIKOWSKI

CZŁONKOWIE

Stanisław BAŃKA
Mikołaj BUSŁOWICZ
Ryszard GESSING
Jakub GUTENBAUM
Stanisław KACZANOWSKI
Janusz KACPRZYK
Józef KORBICZ
Krzysztof KOZŁOWSKI
Krzysztof KUŹMIŃSKI
Krzysztof MALINOWSKI
Antoni NIEDERLIŃSKI
Tadeusz PUCHAŁKA
Stanisław SKOCZOWSKI
Jerzy ŚWIĄTEK
Ryszard TADEUSIEWICZ
Krzysztof TCHOŃ
Jan WĘGLARZ

Michał BIAŁKO
Władysław FINDEISEN
Henryk GÓRECKI
Jerzy JÓZEFczyk
Tadeusz KACZOREK
Jerzy KLAMKA
Zbigniew KOWALSKI
Juliusz L. KULIKOWSKI
Kazimierz MALANOWSKI
Wojciech MITKOWSKI
Władysław PEŁCZEWSKI
Leszek RUTKOWSKI
Roman SŁOWIŃSKI
Andrzej ŚWIERNIAK
Piotr TATJIEWSKI
Leszek TRYBUS
Andrzej P. WIERZBICKI

KOMITET ORGANIZACYJNY

Przewodniczący
Zastępcy Przewodniczącego

Roman KULIKOWSKI
Janusz KACPRZYK
Stanisław KACZANOWSKI
Tadeusz KACZOREK
Krzysztof MALINOWSKI
Roman OSTROWSKI
Tadeusz PUCHAŁKA
Dariusz WAGNER
Jan STUDZIŃSKI
Jan W. OWSIŃSKI

Członkowie

Sekretarze naukowci

ISBN 83-89475-00-6

Copyright © Instytut Badań Systemowych Polskiej Akademii Nauk
All rights reserved

Druk: ARGRAF, Warszawa

**STEROWANIE OPTYMALNE
I ADAPTACYJNE**

OPTIMALIZACJA WYPUKŁA W ZASTOSOWANIU DO SYNTEZY ADAPTACYJNEGO REGULATORA PREDYKCYJNEGO Z NIEJAWNYM UKŁADEM ANTI-WINDUP

Dariusz HORLA

Politechnika Poznańska, Instytut Automatyki i Inżynierii Informatycznej, Zakład Automatyki i Robotyki
ul. Piotrowo 3A, 60-965 Poznań, e-mail: Dariusz.Horla@put.poznan.pl

Streszczenie: W artykule przedstawiono nowy algorytm adaptacyjnego sterowania predykcyjnego w obecności ograniczeń, wykorzystujący techniki optymalizacji wypukłej. Zbadano jego działanie w układzie nieadaptacyjnym i adaptacyjnym oraz dla różnych sposobów nakładania ograniczeń na sygnał sterujący.

Słowa kluczowe: optymalizacja wypukła, kompensator anti-windup, sterowanie optymalne, funkcja kary.

1. WPROWADZENIE

Układy sterowania podlegają takim ograniczeniom, jak ograniczenia amplitudy, czy przyrostu sterowania lub nałożonym na sygnał wyjściowy. Istnieją dwa podejścia do projektowania regulatora z ograniczeniami [1, 3]: jawne uwzględnienie ograniczeń w procesie syntezy oraz zaprojektowanie regulatora liniowego, do którego następnie dokłada się kompensator braku spójności pomiędzy wewnętrznymi stanami regulatora, a sterowaniem zadanym na obiekt (tzw. zjawisko windup).

Zastosowanie kompensatora zjawiska windup (AWC, ang. *anti-windup compensator*) prowadzi do sterowania nieoptymalnego, tj. zmieniają się warunki, dla których została przeprowadzona synteza regulatora, nawet jeżeli ten został zaprojektowany tak, aby minimalizować w przypadku liniowym pewien wskaźnik jakości.

Podejście zaprezentowane w artykule ma na celu wykorzystanie metod optymalizacji wypukłej do syntezy regulatora, przez sformułowanie minimalizowanego wskaźnika za pomocą kombinacji funkcji wypukłych.

W artykule, dla nowego sformułowania problemu śledzenia przez formalizm sterowania predykcyjnego, wyróżniono dwa sposoby nakładania ograniczeń: ograniczenia miękkie (skończona amplituda lub przyrost sygnału powodują skończony wzrost wskaźnika) i sztywne (wyjście poza domenę funkcji wypukłej, do domeny rozszerzonej, powoduje nieskończony wzrost wskaźnika).

Podejście drugie można traktować jako zaprojektowanie niejawnego kompensatora anti-windup, który w przypadku nieadaptacyjnym oraz zgodności modelu obiektu z obiektem, będzie skutkowało otrzymaniem optymalnego, w sensie obranego wskaźnika, prawa sterowania przy nałożonych ograniczeniach.

Jakość śledzenia według nowego prawa sterowania zo-

stanie sprawdzona dla przypadku nieadaptacyjnego i adaptacyjnego oraz dla zastosowania ograniczeń miękkich i sztywnych, wraz z modyfikacją wskaźnika przez wypukłe funkcje kary.

2. MODEL OBIEKTU

Metoda sterowania została wyprowadzona dla obiektu ARMA

$$A(q^{-1})y_t = B(q^{-1})u_{t-d}, \quad (1)$$

gdzie $d > 0$ jest opóźnieniem, a względnie pierwsze wielomiany z równania (1)

$$A(q^{-1}) = 1 + a_1q^{-1} + \dots + a_naq^{-nA}, \quad (2)$$

$$B(q^{-1}) = b_0 + b_1q^{-1} + \dots + b_nBq^{-nB}. \quad (3)$$

3. PRAWO STEROWANIA

Po podstawieniu w przypadku adaptacyjnym, zgodnie z zasadą równoważności, w miejsce odpowiednich współczynników wielomianów $A(q^{-1})$, $B(q^{-1})$ ich estymat, potrzebnych do generacji prawa sterowania adaptacyjnego (by zachować przejrzystość, w artykule pominięto symbol estymaty) przeprowadza się procedurę, którą jest poszukiwanie optymalnego ciągu sterującego

$$\underline{u}_{t+1}^* : J_t(\underline{u}_{t+1}^*) = \inf_{\underline{u}_{t+1} \in D(J_t)} \{J_t(\underline{u}_{t+1})\}, \quad (4)$$

gdzie $D(J_t)$ jest zbiorem wszystkich realizowalnych wektorów $\underline{u}_{t+1}$.

Regulator działa na zasadzie repetycyjnej, tj. w każdej chwili t jest zadawany jedynie pierwszy element wektora $\underline{u}_{t+1}$, a następnie ma miejsce wyznaczenie go od nowa dla zaktualizowanych próbek odpowiednich sygnałów. W przypadku adaptacyjnym takie postępowanie umożliwia wyznaczenie sterowania dla zaktualizowanych estymat parametrów modelu obiektu.

4. REGULATOR Z OGRANICZENIAMI MIĘKKIMI

Regulator ma za zadanie śledzić zadany sygnał referencyjny r_t przez sygnał y_t zgodnie z

$$\min_{\underline{u}_{t+1}} J_t, \quad (5)$$

gdzie

$$J_t = \frac{\delta'_1}{N_u - 1} \sum_{i=d}^{d+N_u-1} (r_{t+i} - y_{t+i})^2 + \frac{\delta'_2}{N_u} \sum_{i=1}^{N_u} u_{t+i}^2 + \frac{\delta'_3}{N_u} \sum_{i=1}^{N_u} (u_{t+i} - u_{t+i-1})^2 \quad (6)$$

lub

$$J_t = \delta_1 \sum_{i=d}^{d+N_u-1} (r_{t+i} - y_{t+i})^2 + \delta_2 \sum_{i=1}^{N_u} u_{t+i}^2 + \delta_3 \sum_{i=1}^{N_u} (u_{t+i} - u_{t+i-1})^2 \quad (7)$$

dla $\delta_1 = \frac{\delta'_1}{N_u - 1} > 0$, $\delta_2 = \frac{\delta'_2}{N_u} > 0$, $\delta_3 = \frac{\delta'_3}{N_u} > 0$ oraz pewnych stałych $\delta'_1, \delta'_2, \delta'_3 > 0$. W innej postaci wskaźnik (7) można przedstawić jako

$$J_t = \delta_1 \|\underline{r}_{t+d} - \hat{\underline{y}}_{t+d} - \hat{\underline{y}}_{t+d}\|_2^2 + \delta_2 \|\Delta [\underline{u}_t \underline{u}_{t+1}^T]^T\|_2^2 + \delta_3 \|\underline{u}_{t+1}\|_2^2, \quad (8)$$

gdzie bidiagonalna macierz Toeplitza

$$\Delta = \begin{bmatrix} 1 & -1 & 0 & 0 & \dots & 0 & 0 \\ 0 & 1 & -1 & 0 & \dots & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & -1 & \dots & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & \dots & 0 & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & 0 & 0 & \dots & 1 & -1 \end{bmatrix}_{N_u \times (N_u+1)} \quad (9)$$

Regulator w każdej chwili dokonuje minimalizacji (5), poszukując ciągu sterującego $\{u_{t+1}, u_{t+2}, \dots, u_{t+N_u}\}$ w horyzoncie $N_u > 1$.

Elementy wektora sygnału referencyjnego

$$\underline{r}_{t+d} = \begin{bmatrix} r_{t+d+1} \\ r_{t+d+2} \\ \vdots \\ r_{t+d+N_u} \end{bmatrix}, \quad (10)$$

są znane na $d + N_u$ kroków do przodu, wektor predykcji odpowiedzi obiektu na wymuszenie poszukiwanym ciągiem sterującym (przy założeniu zerowych warunków początkowych w chwili t) jest dany jako

$$\hat{\underline{y}}_{t+d} = \begin{bmatrix} y_{t+d} \\ y_{t+d+1} \\ \vdots \\ y_{t+d+N_u-1} \end{bmatrix} = G \underline{u}_{t+1} = \begin{bmatrix} 0 & 0 & \dots & 0 \\ g_0 & 0 & \dots & 0 \\ g_1 & g_0 & \dots & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ g_{N_u-2} & g_{N_u-1} & \dots & g_1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} u_{t+1} \\ \vdots \\ u_{t+N_u} \end{bmatrix}, \quad (11)$$

a $g_0, g_1, \dots$ oznaczają kolejne próbki odpowiedzi impulsowej $\frac{B(q^{-1})}{A(q^{-1})}$. Na podstawie zasady superpozycji, wektor będący zanikającą odpowiedzią obiektu przy pobudzeniu u_{t-i} ($i \geq 0$)

$$\hat{\underline{y}}_{t+d} = \begin{bmatrix} \hat{y}_{t+d} \\ \hat{y}_{t+d+1} \\ \vdots \\ \hat{y}_{t+d+nB} \\ \hat{y}_{t+d+nB+1} \\ \vdots \\ \hat{y}_{t+d+N_u-1} \end{bmatrix} =$$

$$= \begin{bmatrix} (1-A(q^{-1}))\hat{y}_{t+d} + B(q^{-1})u_t \\ (1-A(q^{-1}))\hat{y}_{t+d+1} + q(B(q^{-1})-b_0)u_t \\ \vdots \\ (1-A(q^{-1}))\hat{y}_{t+d+nB} + b_{nB}u_t \\ (1-A(q^{-1}))\hat{y}_{t+d+nB+1} \\ \vdots \\ (1-A(q^{-1}))\hat{y}_{t+d+N_u-1} \end{bmatrix} \quad (12)$$

gdzie dla $i \geq 0$, $\hat{y}_{t-i} = y_{t-i}$, natomiast dla $0 < i < d$ zachodzi $\hat{y}_{t+i} = (1-A(q^{-1}))\hat{y}_{t+i} + B(q^{-1})u_{t-d+i}$.

Algorytm ma więc znaleźć taki wektor $\underline{u}_{t+1}$, aby osiągnąć minimum rozpatrywanego wskaźnika. W każdym kroku regulator iteracyjnie (dla zmierzonych $y_t, \dots, y_{t-nA}$ oraz $u_t, \dots, u_{t-nB}$) wyznacza elementy wektora $\hat{\underline{y}}_{t+d}$, więc jedynym stopniem swobody jest N_u elementów wektora $\underline{u}_{t+1}$.

5. NORMY A FUNKCJE KARY

Sztywne ograniczenie α amplitudy sygnału sterującego, czy β jego przyrostu, można zrealizować przez wprowadzenie funkcji $\phi(\cdot): \mathcal{R} \rightarrow \mathcal{R}$ zamiast norm typu $\|\cdot\|_p$ w (8). Rozważmy funkcję w postaci

$$|e_1|^p + \dots + |e_m|^p, \quad (13)$$

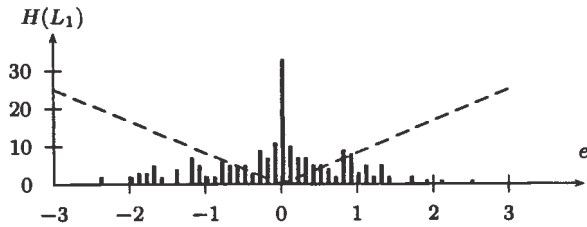
odpowiadającą wyrażeniu podpierwiastkowemu normy L_p ($1 \leq p \leq \infty$), która zależy od m elementów wektora residuów i którą można zastąpić przez [2]

$$\phi(e_1) + \dots + \phi(e_m). \quad (14)$$

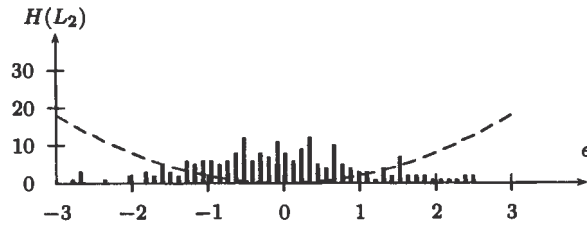
W celu oceny stopnia w jakim rozrzut wartości residuów wpływa na wartość normy czy funkcji kary (oraz porównania zastosowania $\|\cdot\|_p$ oraz $\phi(\cdot)$) zamieszczono następujący przykład – dla losowo wybranej macierzy $F \in \mathcal{R}^{200 \times 30}$ oraz wektora $\underline{g} \in \mathcal{R}^{200}$ jest poszukiwane rozwiązanie $\underline{x} \in \mathcal{R}^{30}$ minimalizujące wartość wyrażenia $\underline{e} = F\underline{x} - \underline{g}$ ($m = 200$) w sensie obranej normy lub funkcji kary.

Funkcja $\phi(\cdot)$ nakłada karę za każdy element wektora residuów $\underline{e}$, w zależności od swojego przebiegu. Rozważone zostaną symetryczne, nieujemne funkcje, dla których $\phi(0) = 0$.

Na rysunkach 1–4 przedstawiono histogram residuów wraz z przeskalowaną funkcją celu (linia przerywana). Zastosowanie normy L_1 skutkuje powstaniem wielu residuów o małej amplitudzie i niewielu o dużej. W przypadku normy L_2 małą karę daje się za residua o małej amplitudzie, a znaczną dla amplitud dużych.

Rys. 1. Histogram residuów dla normy L_1

Rys. 2. Histogram residuów dla normy L_2

Alternatywą dla rozważanych norm jest zastosowanie funkcji kary ze strefą martwą (rys. 3) opisanej jako

$$\phi_{sm}(x, a) = \begin{cases} 0 & \text{dla } |x| \leq a \\ |x| - a & \text{dla } |x| > a \end{cases}, \quad (15)$$

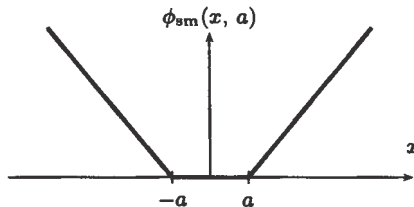
funkcji Hubera (rys. 4) opisanej jako

$$\phi_{hb}(x, a) = \begin{cases} x^2 & \text{dla } |x| \leq a \\ a(2|x| - a) & \text{dla } |x| > a \end{cases}, \quad (16)$$

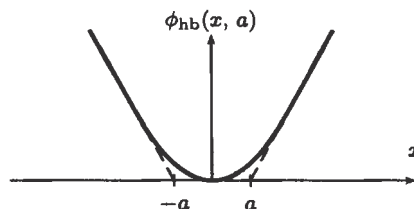
oraz logarytmicznej funkcji barierowej (rys. 5) opisanej jako

$$\phi_{ln}(x, \gamma, \delta, P) = \begin{cases} P \frac{\ln(1 - (\frac{x}{\delta})^2)}{\ln(1 - \delta^2)} & \text{dla } |x| < \delta \\ \infty & \text{dla } |x| \geq \delta \end{cases}, \quad (17)$$

dla $0 < \delta < 1$.

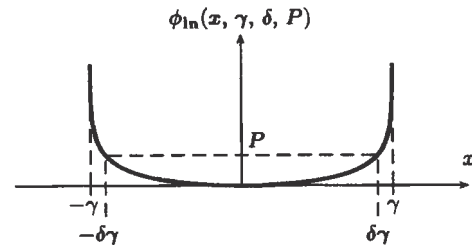

Rys. 3. Strefa martwa

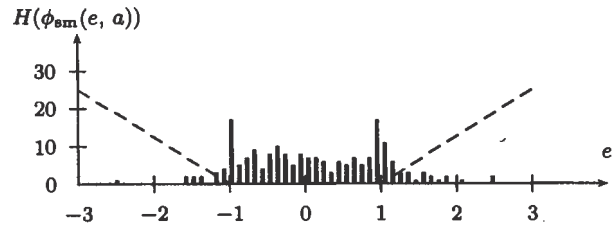

Rys. 4. Funkcja Hubera

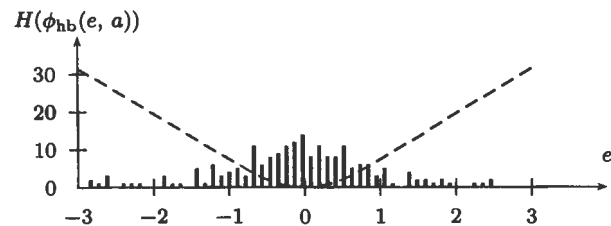
Histogramy dla omawianych funkcji kary zamieszczono na rysunkach 6–8. W przypadku strefy martwej największa waga jest położona na residua leżące na odcinku $(-a, a)$, najmniejsza na residua o znacznych amplitudach. Funkcja Hubera nakłada karę zgodną z algorytmem najmniejszych kwadratów na małe residua, a liniowo-proporcjonalną dla większych. W przypadku funkcji barierowej nie ma residuów o amplitudzie większej od γ , a w przedziale $(-\gamma, \gamma)$ histogram wygląda podobnie jak dla normy L_2 .

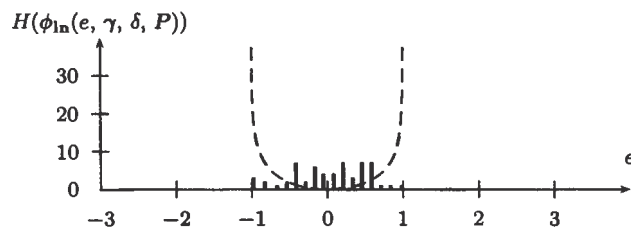
Rys. 5. Bariera logarytmiczna

Rys. 6. Histogram residuów dla strefy martwej, $a = 1$

Rys. 7. Histogram residuów dla funkcji Hubera, $a = 0.75$

Rys. 8. Histogram residuów dla bariery logarytmicznej, $\gamma = 1, \delta = 0.9, P = 0.1$

6. REGULATOR Z OGRANICZENIAMI SZTYWNYMI (I NIEJAWNYM UKŁADEM ANTI-WINDUP)

Zastosowanie funkcji wypukłych do wyrażenia ograniczeń nałożonych na sygnał sterujący wykorzystuje następujące właściwości: każda norma może być potraktowana jako funkcja wypukła o domenie $\mathcal{R}^n$, ważona suma (o wagach nieujemnych) funkcji wypukłych jest funkcją wypukłą, funkcja funkcji wypukłej jest wypukła, epigrafiki rozważanych funkcji są zbiorami wypukłymi, stąd jeżeli domeny rozważanych funkcji są zbiorami niepustymi, istnieje jednoznaczne rozwiązanie problemu minimalizacji wskaźnika

$$J_t = \delta_1 \left(f \left(\underline{x}_{t+d} - \hat{\underline{y}}_{t+d} - \hat{\underline{y}}_{t+d} \right) \right)^2 + \delta_2 \left(g \left(\Delta [\underline{u}_t \underline{u}_{t+1}^T]^T \right) \right)^2 + \delta_3 \left(h \left(\underline{u}_{t+1} \right) \right)^2, \quad (18)$$

jeżeli funkcje f, g, h spełniają wyżej w/w właściwości [2].

Ponieważ, jak wspomniano wcześniej, suma funkcji wypukłych jest funkcją wypukłą, kara liczona za pomocą funkcji $\phi(\cdot)$ jest sumą kar za poszczególne residua, czyli jest również funkcją wypukłą. W celu uproszczenia no-

tacji zapis $\phi(\cdot)$ będzie odnosił się zarówno do argumentów skalarnych (wtedy $\phi(\cdot): \mathcal{R} \rightarrow \mathcal{R}$) oraz wektorowych (wtedy $\phi(\cdot): \mathcal{R}^n \rightarrow \mathcal{R}$ to suma kar za poszczególne elementy danego wektora, zgodnie z zapisem (14) i $m = n$).

Nałożenie ograniczeń sztywnych na sterowanie odpowiada zastąpieniu g lub h przez logarytmiczną funkcję barierową. Zakłada się, że f ma postać $\|\cdot\|_p$, ϕ_{sm} lub ϕ_{hb} . W powyższy sposób regulator nie wygeneruje sterowania wykraczającego poza obszar dopuszczalny, więc każdy element ciągu sterowań minimalizujący (18) będzie zawsze realizowalny.

Ponieważ dla powyższego przypadku nie wystąpi niespójność pomiędzy zadany sygnałem sterującym a wewnętrznymi stanami regulatora, zapobiega się w ten sposób powstawaniu zjawiska windup. Stąd, jeżeli g lub h jest funkcją barierową, można powiedzieć, że regulator zawiera niejawną układ anti-windup.

Rozważana postać funkcji barierowej umożliwia ciągłą, w przedziale $(-\gamma, \gamma)$, aproksymację nieciągłej funkcji typu odcięcie

$$\phi_{cut-off}(x, \gamma) = \begin{cases} 0 & \text{dla } |x| \leq \gamma \\ \infty & \text{dla } |x| > \gamma \end{cases} \quad (19)$$

jeżeli δ jest bliskie jedności, a P bliskie zeru, a wartość $\phi_{in}(x, \gamma, \delta, P)$ dla $|x| < \gamma$ jest pomijalnie mała w (8).

7. PROCEDURA OPTIMALIZACJI

Optimalizacja przebiega według metody quasi-Newtonowskiej, wykorzystującej algorytm BFGS (Broyden-Fletcher-Goldfarb-Shanno) do aproksymacji hesjanu, jako warunek początkowy przyjęto $\underline{u}_1^{(0)} = [0 \ 0 \ \dots \ 0]^T$.

8. SYMULACJE

Symulacje przeprowadzono dla sygnału referencyjnego typu fala prostokątna o amplitudzie 3, dla obiektów:

- stabilnego minimalnofazowego (S)

$$A(q^{-1}) = 1 - 1.8q^{-1} + 0.9q^{-2}, \quad (20)$$

- niestabilnego minimalnofazowego (NS)

$$A(q^{-1}) = 1 + 1.8q^{-1} - 0.9q^{-2}, \quad (21)$$

z $B(q^{-1}) = 1 + 0.5q^{-1}$. W przypadku adaptacyjnym estymacja parametrów modelu obiektu przebiega według metody RLS z $\lambda = 1$, $P_0 = 10I$ oraz warunkiem początkowym $\hat{\theta}_0 = 0.5\theta$, $\varphi_0 = 0.1 \cdot \mathbf{1}^{1 \times 4}$.

Symulacje podzielono na dwa bloki: z ograniczeniami miękkimi (również dla zmiennej wartości d) oraz z ograniczeniami twardymi (w tym dla układu adaptacyjnego).

W celu umożliwienia porównania jakości regulacji wprowadzono wskaźniki jakości

$$I_1 = \frac{1}{t_h + 1} \sum_{t=0}^{t_h} (r_t - y_t)^2, \quad (22)$$

$$I_2 = \frac{1}{t_h + 1} \sum_{t=0}^{t_h} u_t^2, \quad (23)$$

$$I_3 = \frac{1}{t_h} \sum_{t=1}^{t_h} (u_t - u_{t-1})^2, \quad (24)$$

odpowiadające: średniokwadratowemu błędowi śledzenia, średniokwadratowej wartości sterowania oraz średniokwadratowej wartości jego przyrostu, przy czym t_h to horyzont symulacji.

8.1. Ograniczenia miękkie

W celu sprawdzenia wpływu ograniczeń miękkich nałożonych na układ regulacji z obiektem stabilnym, przeprowadzono kilkietapową symulację dla opóźnienia $d = 1$. W pierwszej kolejności zbadano wpływ odpowiedniej normy lub funkcji kary na jakość śledzenia bez uwzględniania kosztów sterowania (tab. 1, rys. 9), która jest najlepsza dla norm L_1/L_2 . Z przyczyn wymienionych w sekcji 5, optymalnym rozwiązaniem jest nakładanie kary za uchyb regulacji według normy L_2 .

	L_1	L_2	sm0.05	0.10	0.15	hb0.05	0.10	0.15
I_1	0.1192	0.1192	0.1199	0.1229	0.1289	0.1195	0.1193	0.1197
I_2	6.6542	6.6542	6.6310	6.6551	6.7136	6.6450	6.5334	6.4276
I_3	23.5480	23.5480	23.4799	23.6193	23.8843	23.5016	23.0729	22.6586

Tabela 1. $\delta_1 = 1, \delta_2 = \delta_3 = 0, d = 1, N_u = 2, S$

W celu znalezienia optymalnego kompromisu pomiędzy karą za uchyb a karą za sterowanie, przeprowadzono badania dla obiektu stabilnego dla różnych postaci wskaźnika (8). Karę za uchyb liczono wg norm L_1, L_2 oraz funkcji Hubera, a karę za sterowanie dodatkowo wg funkcji strefy martwej (tab. 2).

I_1	L_1	L_2	sm0.5	1.0	2.0	hb0.25	0.50	1.00
L_1	0.1457	0.1365	0.1337	0.1311	0.1271	0.1205	0.1352	0.2476
L_2	0.1568	0.1568	0.1512	0.1462	0.1377	0.1225	0.1538	0.3231
hb0.1	1.9771	1.9542	1.1970	0.8656	0.5219	0.3925	1.5205	1.6612
I_2	L_1	L_2	sm0.5	1.0	2.0	hb0.25	0.50	1.00
L_1	4.0402	4.4445	4.6006	4.7647	5.0808	5.9677	4.5218	2.2216
L_2	3.7550	3.7550	3.9423	4.1167	4.5067	5.6195	3.8580	1.8185
hb0.1	1.9771	0.6711	0.6736	0.7777	0.9406	1.2550	0.6468	0.2829
I_3	L_1	L_2	sm0.5	1.0	2.0	hb0.25	0.50	1.00
L_1	13.5160	15.1648	15.7721	16.4099	17.6115	20.9260	15.4652	7.0961
L_2	12.2226	12.2226	12.9455	13.6388	15.1807	19.4716	12.6119	4.9742
hb0.1	0.8336	0.8469	1.1763	1.6158	2.4824	3.6038	0.9673	0.4034

Tabela 2. $\delta_1 = 1, \delta_2 = 0.1, \delta_3 = 0, d = 1, N_u = 2, S$

Ponieważ głównym celem rozpatrywanego zadania regulacji z ograniczeniami miękkimi jest zapewnienie śledzenia sygnału referencyjnego, jako najlepszą kombinację wybrano normę L_2 dla uchybu i funkcję Hubera dla sterowania. Podobnie sytuacja przedstawia się dla uwzględnienia jakości śledzenia i kary za przyrost sterowania (tab. 3).

I_1	L_1	L_2	sm0.5	1.0	2.0	hb0.25	0.50	1.00
L_1	0.1317	0.1316	0.1306	0.1297	0.1282	0.1227	0.1566	0.2195
L_2	0.1548	0.1548	0.1516	0.1488	0.1438	0.1299	0.2196	0.3776
hb0.5	0.1814	0.1822	0.1633	0.1580	0.1545	0.1403	0.1679	0.2942
I_2	L_1	L_2	sm0.5	1.0	2.0	hb0.25	0.50	1.00
L_1	4.8282	4.8262	4.9069	4.9893	5.1584	5.6095	3.8328	2.7641
L_2	4.4124	4.4100	4.4949	4.5844	4.7657	5.2360	3.6070	2.9605
hb0.5	4.2144	3.9660	3.9285	3.9429	4.0913	4.6555	3.8593	2.5364
I_3	L_1	L_2	sm0.5	1.0	2.0	hb0.25	0.50	1.00
L_1	16.3632	16.3576	16.6713	16.9902	17.6441	19.4271	12.4907	8.4073
L_2	14.3328	14.3242	14.6714	15.0337	15.7615	17.7463	10.8897	7.9271
hb0.5	13.5420	12.7338	12.6381	12.7260	13.3280	15.5434	12.3746	7.1368

Tabela 3. $\delta_1 = 1, \delta_2 = 0, \delta_3 = 0.05, d = 1, S$

Dla tak dobranej pary norma–funkcja kary przeprowadzono badanie wpływu horyzontu N_u na jakość regulacji (tab. 4a, rys. 10), z czego widać, że wydłużenie horyzontu sterowania powoduje obniżenie zarówno średniokwadratowego przyrostu i wartości sterowania przy zachowaniu jakości śledzenia na podobnym poziomie.

Podobną symulację przeprowadzono dla układu regulacji z obiektem niestabilnym, w przypadku którego (tab. 4b, rys. 11) wydłużenie horyzontu N_u powoduje spadek jakości regulacji przez redukcję I_1 oraz I_2 , tj. odwrotnie niż dla obiektu stabilnego. Natomiast zmiana wartości N_u przy uwzględnieniu jedynie kary za uchyb (wartości wskaźników nie zamieszczono) nie ma wpływu na wartość wskaźników jakości, która pozostaje taka sama dla wszystkich $N_u > 1$, dla obu obiektów.

Wprowadzenie opóźnienia $d = 3$ (wartości wskaźników nie zamieszczono) skutkuje opóźnieniem dwóch próbek w pierwszych dwóch chwilach procesu śledzenia, który dalej przebiega tak samo jak dla $d = 1$, a wnioski wyciągnięte co do pierwszego, obowiązują dla $d = 3$.

8.2. Ograniczenia sztywne

W celu sprawdzenia jakości regulacji wg omawianego algorytmu sterowania w obecności ograniczeń podobnych do nasycenia, nałożono barierę logarytmiczną na sygnał sterujący i jego przyrost.

Dla funkcji f w postaci L_2 oraz g w postaci bariery logarytmicznej zbadano jakość sterowania dla różnych ograniczeń α , zmieniając horyzont N_u (tab. 5a). Zwiększając powyższy redukuje się uchyb kosztem średniokwadratowej wartości przyrostu sterowania, odwrotnie niż dla obiektu niestabilnego (tab. 5b), dla którego przy niskich wartościach N_u nie udało się znaleźć warunku początkowego, dla którego możliwe by było śledzenie.

Dla obiektu stabilnego (tab. 6) zbadano wpływ wartości N_u na jakość regulacji przy różnych poziomach ograniczenia β .

Jak widać, zwiększanie wartości N_u powoduje zarówno zmniejszenie uchybu, jak i kosztów sterowania.

8.3. Łączne ograniczenie amplitudy i przyrostu, układ adaptacyjny

Dla dwóch różnych ograniczeń amplitudy i przyrostu oraz pięciu wartości horyzontu N_u sprawdzono wpływ w/w na jakość regulacji (tab. 7, rys. 12). W obu przypadkach wydłużenie horyzontu sterowania umożliwia uzyskanie mniejszej wartości uchybu, co odbywa się kosztem sterowania. Ponieważ zastosowanie wag ustalonych dla obiektu S skutkowało uzyskaniem niestabilnego układu zamkniętego dla obiektu NS, pominięto taką analizę.

Dla układu adaptacyjnego (tab. 8, rys. 13), obowiązują podobne zależności jak w przypadku nieadaptacyjnym. Resztę uwag zamieszczono we wnioskach.

9. WNIOSKI

W artykule przedstawiono nowy algorytm sterowania predykcyjnego wykorzystujący mechanizmy optymalizacji wypukłej, badając jego właściwości, z których wiele pokrywa się z właściwościami algorytmu GPC [3]. Przed-

	$N_u = 2$	3	4	5	6
a)					
I_1	0.3367	0.3583	0.3319	0.3492	0.3587
I_2	2.1442	0.3479	0.4043	0.3354	0.3127
I_3	5.7720	0.6677	0.7914	0.6257	0.5816
b)					
I_1	0.1313	0.1775	0.1701	0.2347	0.2546
I_2	17.4287	15.7713	16.2721	14.6482	14.1857
I_3	11.4026	9.5835	7.0681	5.1593	4.3500

Tabela 4. $\delta_1 = 1, \delta_3 = 0.05, d = 1, f:L_2, a) \delta_2 = 0.1, g, h:hb 0.5, S, b) \delta_2 = 0.05, g, h:hb 0.2, NS$

$\alpha = 1$	$N_u = 2$	3	4	5	6
a)					
I_1	1.8786	0.6296	0.6420	0.5056	0.4859
I_2	0.2512	0.2139	0.1843	0.1990	0.2403
I_3	0.3685	0.3520	0.2957	0.3761	0.4296
$\alpha = 2$	$N_u = 2$	3	4	5	6
I_1	1.2968	0.3377	0.3465	0.3346	0.3229
I_2	0.8401	0.5376	0.4646	0.6045	0.6218
I_3	1.6358	1.1823	1.0572	1.3431	1.4545
$\alpha = 6$	$N_u = 2$	3	4	5	6
I_1	*	*	0.5587	0.7603	0.7528
I_2	*	*	15.3336	13.9486	13.9359
I_3	*	*	7.1076	4.8387	5.2358
b)	$N_u = 2$	3	4	5	6
I_1	*	0.2277	0.7568	0.3366	0.3213
I_2	*	8.6868	17.1282	15.9298	16.0999
I_3	*	5.9332	10.8545	7.5622	8.0318

Tabela 5. $\delta_1 = \delta_2 = 1, \delta_3 = 0, f:L_2, g:\log, d = 1, \delta = 0.999, P = 0.1$ a) S, b) NS, * – układ zamknięty niestabilny na skutek źle dobranych wag

$\beta = 3$	$N_u = 2$	3	4	5	6
I_1	5.5038	0.3947	0.3740	0.3334	0.3840
I_2	2.4072	0.4367	0.5160	0.6410	0.4586
I_3	4.0040	0.9050	1.1452	1.3624	1.0031
$\beta = 5$	$N_u = 2$	3	4	5	6
I_1	3.0268	0.2277	0.2457	0.2406	0.2678
I_2	2.2861	16.6868	1.0693	1.1931	1.0224
I_3	4.7786	8.9332	2.9674	3.1482	2.7683

Tabela 6. $\delta_1 = \delta_3 = 1, \delta_2 = 0, f:L_2, h:\log, d = 1, S, \delta = 0.999, P = 0.1$

$\alpha = 1, \beta = 2$	$N_u = 2$	3	4	5	6
I_1	1.9222	0.7009	0.6186	0.5490	0.4060
I_2	0.2680	0.1954	0.1755	0.1673	0.2278
I_3	0.4326	0.3248	0.3042	0.3091	0.5110
$\alpha = 2, \beta = 3$	$N_u = 2$	3	4	5	6
I_1	1.5357	0.3661	0.4504	0.3628	0.3676
I_2	0.7107	0.4185	0.3821	0.5731	0.5089
I_3	1.2829	0.8577	0.8721	1.2250	1.0786

Tabela 7. $\delta_1 = \delta_2 = \delta_3 = 1, f:L_2, g, h:\log, d = 1, S, \delta = 0.999, P = 0.1$

$\alpha = 2, \beta = 3$	$N_u = 2$	3	4	5	6
I_1	2.2019	0.4590	0.4370	0.6293	0.4209
I_2	0.9991	0.4389	0.3962	0.5948	0.4917
I_3	1.6871	0.9084	0.9287	1.2403	1.0704

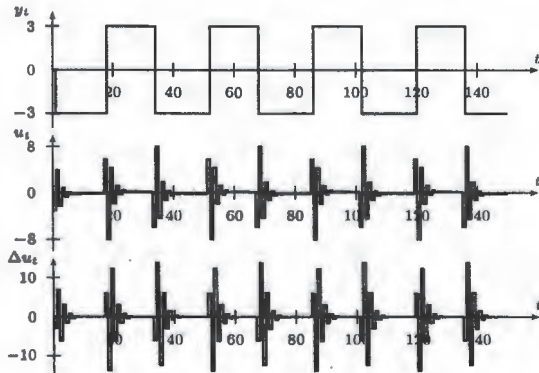
Tabela 8. $\delta_1 = \delta_2 = \delta_3 = 1, f:L_2, g, h:\log, d = 1, S, \delta = 0.999, P = 0.1$

stawiono rozszerzenie powyższego o analizę kosztów sterowania przy ograniczeniach miękkich i sposób modyfikacji wagi jaką przykładą regulator do amplitudy czy przyrostu sterowania, co stanowi zaletę algorytmu, która wiąże się jednak ze wzrostem kosztów obliczeniowych.

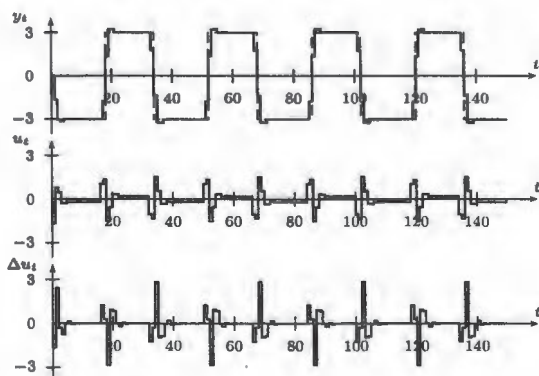
W drugiej części artykułu, przedstawiono wyniki zastosowania aproksymacji funkcji typu odcięcie za pomocą bariery logarytmicznej, co ma wpływ przede wszystkim na szybkość obliczeń optymalizacyjnych (jednoznaczne minimum w obszarze, na którym jest ona określona).

Poprzez zastosowanie funkcji barierowej (jak np. w sterowaniu CRHPC z [3]) jest możliwe uniknięcie zjawiska windup, co można interpretować jako regulator z niejawnym układem anti-windup, niedopuszczający do pozostania (przyrostu) sterowania na ograniczeniu. Nabiera to szczególnego znaczenia w przypadku sterowania adaptacyjnego, gdzie obowiązuje wymóg ustawiczności pobudzenia, co jest zapewnione przez odpychanie przez funkcję barierową (przyrostu) sterowania od ograniczeń.

W artykule pominięto analizę stabilności układu zamkniętego, co stanie się przedmiotem dalszych badań. Przeprowadzone symulacje pokazują, że badany algorytm umożliwia sterowanie zarówno obiektami stabilnymi oraz w pewnym zakresie niestabilnymi i nieminimalnofazowymi, dla różnych czasów opóźnienia, w zależności od wyboru N_u oraz parametrów $\delta_1, \delta_2, \delta_3$.

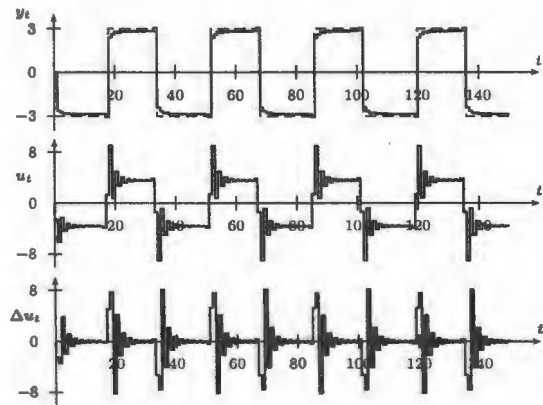
Rys. 9. $\delta_1 = 1, \delta_2 = \delta_3 = 0, N_u = 2$, ograniczenia miękkie, S, $d = 1, L_2$

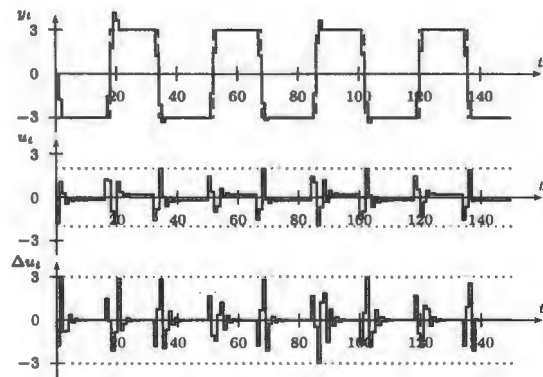
Rys. 10. $\delta_1 = 1, \delta_2 = 0.1, \delta_3 = 0.05, N_u = 3$, ograniczenia miękkie, uchyb $-L_2$, sterowanie i przyrost $-hb$ 0.5, S, $d=1$

CONVEX OPTIMISATION APPLIED TO THE SYNTHESIS OF A PREDICTIVE CONTROLLER WITH IMPLICIT ANTI-WINDUP COMPENSATOR

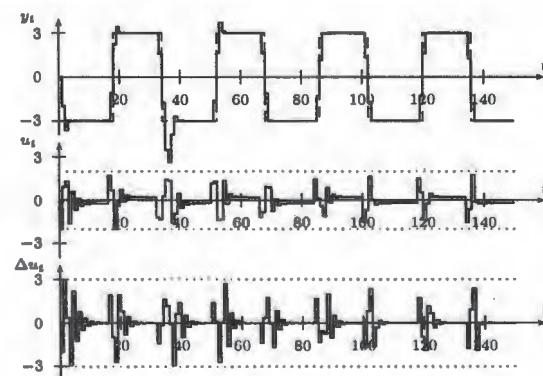
Abstract: A new adaptive predictive constrained control algorithm has been presented, utilising convex optimisation techni-

Rys. 11. $\delta_1 = 1, \delta_2 = 0.05, \delta_3 = 0.05, N_u = 3$, ograniczenia miękkie, uchyb $-L_2$, sterowanie i przyrost $-hb$ 0.2, NS, $d = 1$

Rys. 12. $\delta_1 = \delta_2 = \delta_3 = 1, N_u = 3$, ograniczenia sztywne, $f:L_2, g, h:\log, \alpha = 2, \beta = 3, S, d = 1$

Rys. 13. Sterowanie adaptacyjne, $\delta_1 = \delta_2 = \delta_3 = 1, N_u = 3$, ograniczenia sztywne, $f:L_2, g, h:\log, \alpha = 2, \beta = 3, S, d = 1$

ques. Performance of the algorithm has been verified in a non-adaptive and adaptive system for various constrains imposed on the control signal.

Literatura

- [1] Boyd S., Barratt S., *Linear Controller Design: Limits of Performance*, Prentice-Hall, 1990.
- [2] Boyd S., Vandenberghe L., *Convex Optimization*, Cambridge University Press, 2004.
- [3] Królikowski A., *Sterowanie adaptacyjne z ograniczeniami sygnału sterującego*, WPP, Poznań 2004.

**Instytut Badań Systemowych
Polskiej Akademii Nauk**

ISBN 83-89475-02-2